

ЕТИЧЕН КОДЕКС НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

Етичният кодекс представя стандартите за етично поведение на работещите с деца в ОУ „Д-р Петър Берон” гр. Плевен, регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните задължения и при конфликт на интереси, установява норми на поведение.

Цели на етичен кодекс на училищната общност:

- ✓ Да представи основните принципи и ценности, които служителите в училището трябва да **познават** и **прилагат** в практиката си;
- ✓ Да утвърди волята на училищната образователна общност за морални и етични взаимоотношения;
- ✓ Да насочи поведението и подпомогне служителите в училището в решаването на етични дилеми в своята практика;
- ✓ Да очертае моралните отговорности на служителите в училището към учениците, към семейството, към колегите си и към останалите училищни служители, към обществото;
- ✓ Да определи етичните стандарти за професионална дейност на учителя;
- ✓ Да развива култура и професионални ценности, основани на принципите на хуманност, законност, демократичност и зачитане правата на човека;
- ✓ Да подпомогне приобщаването на учителите към процеса на изграждане на обща европейска култура.

Раздел I (ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ)

Раздел II (МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО)

Раздел III (МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО)

Раздел IV (МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ КОЛЕГИТЕ)

Раздел V (МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО)

Раздел VI (ПОВЕДЕНИЕ И ОБЛИК НА УЧИТЕЛЯ В ОБЩЕСТВОТО)

Раздел VII (КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ)

Раздел VIII (УЧЕНИЦИТЕ)

Раздел IX (РОДИТЕЛИТЕ)

Раздел X (ОТГОВОРНОСТИ НА УЧЕНИЦИ, РОДИТЕЛИ И УЧИТЕЛИ ПРИ РАБОТА С ИНТЕРНЕТ)

Раздел XI (ОТГОВОРНОСТИ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ)

Раздел XII (УЧИЛИЩНА КОМИСИЯ ПО ЕТИКА)

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Раздел I ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Служителите в ОУ „Д-р Петър Берон” гр. Плевен изпълняват своите функции, като се ръководят от основните ценности и принципи:

- Чл. 1. Детството е изключително важен период от живота на човека.
- Чл. 2. Семейството е най-естествената среда за развитието на детето.
- Чл. 3. Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност.
- Чл. 4. На всяко дете е гарантирано правото на:
  - свобода на изразяване на мнение;
  - свобода на мисълта и религията;
  - формиране на собствени възгледи и право да ги изразява свободно.
- Чл. 5. Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващи неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.
- Чл. 6. Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие.
- Чл. 7. Всяко дете и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати да развият пълния си потенциал.
- Чл. 8. Всяко дете има право във всички случаи да се защитават по най-добър начин интересите му.
- Чл. 9. Всяко дете, попаднало в риск, има нужда от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.
- Чл. 10. Децата с изявиени дарби се поощряват и стимулират за доразвиване на техния талант.
- Чл. 11. Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества.

Раздел II МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО

- Чл. 1. Да основаваме практиката си на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всяко дете.
- Чл. 2. Да разбираме и уважаваме уникалността на всяко дете.
- Чл. 3. Да се съобразяваме със специфичната уязвимост на всяко дете.
- Чл. 4. Да създаваме безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето.
- Чл. 5. Да подкрепяме правото на детето на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

- Чл. 6. Да работим в най-добрия интерес на детето.
- Чл. 7. Да осигуряваме на децата с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.
- Чл. 8. Да не участваме в практики, които не зачитат достойнството на детето или са опасни и вредни за физическото и емоционалното му здраве и развитие.
- Чл. 9. Да не участваме в практики, които дискриминират по някакъв начин децата на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности, или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите им.
- Чл. 10. Да познаваме симптомите на насилие над дете - физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване. Да познаваме и спазваме законите и процедурите, защитаващи детето от насилие.
- Чл. 11. При съмнение за малтретиране да уведомяваме органите за закрила на детето и да следим дали са предприети необходимите мерки.
- Чл. 12. Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, да му окажем пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.
- Чл. 13. Когато ни станат известни действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на детето, ние имаме моралната и законова отговорност да информираме органите по закрила на детето.

Раздел III МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

- Чл. 1. Наша първостепенна отговорност е да подпомогнем семейството при отглеждането и възпитанието на децата.
- Чл. 2. Да зачитаме достойнството на всяко семейство, както и неговите култура, обичаи, език и убеждения.
- Чл. 3. Да уважаваме ценностите на семейството при отглеждане и възпитание на децата и правото му да взема решения за своите деца.
- Чл. 4. Да информираме семейството за всички решения, отнасящи се до детето, и когато е подходящо, да го включваме във вземането на такива решения.
- Чл. 5. Да зачитаме правото на семейството да бъде информирано за начина, по който работим с детето му.
- Чл. 6. Да информираме родителите за изследователските проекти, включващи техните деца и да се стремим да им даваме възможност да упражняват правото си да откажат участието, без да изпитват чувство за вина. Да не позволяваме и да не участваме в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.
- Чл. 7. Да не използваме нашите отношения със семейството за лично облагодетелстване. Да не влизаме в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата ни с детето.

- Чл. 8. Да осигуряваме конфиденциалност на информация и да зачитаме правото на семейството на личен живот, с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато имаме основания да считаме, че благополучието на детето е в риск.
- Чл. 9. Ангажираме се с разработването на правила за опазване поверителността на информацията, които да бъдат достъпни и задължителни за целия персонал и семействата. Разкриването на поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.
- Чл. 10. В случаите, когато има конфликт между членовете на семейството, ще работим открито, споделяйки наблюденията си за детето, за да помогнем на всички включени страни да вземат информирано решение, като стриктно ще се въздържаме от вземане на страна в конфликта.

Раздел IV МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ КОЛЕГИТЕ

- Чл. 1. Да изграждаме и поддържаме отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.
- Чл. 2. Да обменяме информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.
- Чл. 3. Да работим за утвърждаване собствения и на колегите си авторитет, като се въздържаме от действия, които биха уронили престижа на професията и/или училището, и да проявяваме нетърпимост към подобни.
- Чл. 4. Директорът в качеството си на ръководител зачита достойнството и правата на подчинените си и е отговорен за заповедите, които издава, за тяхното изпълнение и последствията от тях.
- Чл. 5. Директорът е пример за професионално, безпристрастно и ефективно изпълнение на служебните задължения.
- Чл. 6. Директорът проявява отговорност към подчинените си, подпомага професионалното им развитие, насърчава ги, предприема при нужда корективни мерки.
- Чл. 7. Учителят изпълнява коректно и добросъвестно заповеди и задължения, съответстващи на закона.
- Чл. 8. Учителят НЕ изпълнява заповеди, нареждащи му да извърши незаконни действия.
- Чл. 9. Учителят дава точен и обективен отчет пред директора за изпълнение на служебните задачи.
- Чл. 10. Между учителите НЕ се допускат никакви форми на дискриминация.
- Чл. 11. Учителят НЕ прави изказвания и призови към колегите си за участие в мероприятия, нарушаващи обществения ред.

Раздел V МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

- Чл. 1. Да предоставяме висококачествени програми и услуги. Да не предлагаме услуги, за които не притежаваме компетентност, квалификация или ресурси и правоспособност.
- Чл. 2. Да работим за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, храна, подслон, възпитание и да живее без насилие.
- Чл. 3. Да работим за подобряване на сътрудничеството между организациите както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата и семейството.
- Чл. 4. Да съдействаме за повишаване степента на разбиране на децата и техните нужди от страна на обществото.
- Чл. 5. Да работим за популяризиране правата на децата, както и за повишаване чувствителността на обществото към нарушаването им.
- Чл. 6. Да работим за подкрепа на законите и политиките, които подпомагат благополучието на децата и семействата им и да се противопоставяме на тези, които го нарушават.

Раздел VI ПОВЕДЕНИЕ И ОБЛИК НА УЧИТЕЛЯ В ОБЩЕСТВОТО

- Чл. 1. Учителят изпълнява своите задължения в услуга на учениците.
- Чл. 2. Учителят дава личен пример с поведението си.
- Чл. 3. При изпълнение на професионалните си задължения учителят търси подкрепата на родителите, Отдел “Закрила на детето”, Дирекция “Социално подпомагане”, Детска педагогическа стая.
- Чл. 4. Учителите сътрудничат с неправителствени организации и представители на обществеността, като запазват професионална независимост.
- Чл. 5. Учителят спазва стриктно своите задължения, определени в педагогическата дейност на училището и Правилника за вътрешния трудов ред, като носи отговорност за своите действия и бездействия.
- Чл. 6. Учителят не злоупотребява с правомощията си.
- Чл. 7. Учителят поддържа външен вид, който не уронва престижа на училището.
- Чл. 8. Учителят не трябва да употребява алкохол или упойващи вещества, които могат да повлияят при изпълнение на задълженията му.
- Чл. 9. Основното задължение на учителя е да осигури качествено знание и възможност за най –пълна изява и развитие на потенциала у всеки ученик.
- Чл. 10. Задължение на учителя е да бъде добронамерен, да проявява безпристрастност, индивидуален подход и уважение към учениците и да създава условия на състезателност между учениците.

- Чл. 11. Задължение на учителя е да въвежда модерните форми на обучение, да преподава новите тенденции на съвременното знание и да повишава своята квалификация.
- Чл. 12. Задължение на учителя е също да поддържа постоянния контакт между членовете на училищната общност на основата на най – пълна информираност.
- Чл. 13. Всички задължения на учителя са свързани с основното му право да изисква подобаващо уважение и признание за своя труд.
- Чл. 14. Учителят има решаваща роля за формирането на достойни личности и достойни граждани на обществото, основано на демократичните ценности в България.
- Чл. 15. Чрез обучение и морално възпитание учителят подготвя учениците за бъдещата им активност в гражданското общество.
- Чл. 16. Учителят не трябва да иска, приема или разпределя подаръци, дарения, хонорари, услуги или други облаги за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да доведат до пристрастност или да окажат влияние върху изпълнението на служебните му задължения, преценката или функцията му, или да бъдат възнаграждение за това.
- Чл. 17. Учителят трябва да ползва повереното му имущество с грижата на добър стопанин и да информира своевременно училищното ръководство при загуба или повреда.
- Чл. 18. В изпълнение на заеманата длъжност учителят се стреми максимално ефективно, компетентно и икономично да разходва средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени.
- Чл. 19. Учителят трябва да извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен или му е известна.
- Чл. 20. Бившият служител не трябва да използва или да разкрива поверителна информация, получена от него по време на службата му, освен ако законно е упълномощен да го прави.
- Чл. 21. Бившият служител трябва да се въздържа от коментари или действия, които биха причинили вреда или загуба на доверие в образователната система, към училището или към когото и да е от служителите в системата.

Раздел VII КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

- Чл. 1. Конфликтът на интереси възниква, когато учителят има личен интерес, който му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решение или изпълнение на служебното задължение.
- Чл. 2. Учителят може да извършва образователни услуги на ученици, които се обучават или ще полагат изпит в училището, в което преподава, след като декларира своята дейност пред директора.

- Чл. 3. Учителят не може да използва служебното си положение за лично или семейно облагодетелстване, давайки платени уроци по принуда.
- Чл. 4. Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При възникването на такъв конфликт той е длъжен да уведоми веднага ръководителя си.
- Чл. 5. Служителят не трябва да допуска възможност друг колега да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси.

Раздел VIII УЧЕНИЦИТЕ

- Чл. 1. Училищната общност е като семейство, в което всички членове се отнасят помежду си с уважение.
- Чл. 2. Личната отговорност на ученика означава:
  - да се учи колкото може по-добре;
  - по време на учебните часове мястото на ученика е в клас;
  - да не решава конфликтите в училище с агресия;
  - да спазва правилника за поведение в училище;
  - да иска съвети от учители и родители, когато се налага;
  - да уважава различните мнения;
  - да оказва помощ на нуждаещите се;
  - да изисква информация по всички интересующи го въпроси;
  - да бъде толерантен към своите съученици с различни религия, етнос и социална принадлежност.
- Чл. 3. Право на ученика е да бъде зачитано мнението му и да бъде уважавано достойнството му.
- Чл. 4. Право на ученика е да участва в ученически общности и групи по интереси.
- Чл. 5. Основна грижа на ученика е личното му развитие и успех, който се гарантира от благоприятния климат на сигурност в училище. Затова ученикът трябва да се стреми към добронамерени и приятелски отношения със съучениците си.
- Чл. 6. Основните правила за приятелски отношения между учениците са:
  - да не употребяват нецензурни изрази;
  - да не сплетничат един за друг.
- Чл. 7. В своята дейност ученикът се стреми да не нарушава личното пространство на другите. Не участва в обсъждането на личностните качества на съученици и педагогически специалисти. Недопустимо е разпространяването на поверителна информация за тях в публичното пространство.

Раздел IX РОДИТЕЛИТЕ

- Чл. 1. Родителите помагат според възможностите си, за да се утвърди трайно авторитетът на училището.

- Чл. 2. Основни задължения на родителя /настойника/ са:
  - да проявява постоянни грижи за доброто образование на своето дете;
  - да следи и насърчава неговите успехи;
  - да го съветва и осигурява всички възможности за творческото му развитие;
  - да съдейства за самостоятелното критично мислене на детето;
  - да се съобразява с индивидуалните потребности и желания на детето.
- Чл. 3. Семейството трябва да дава пример за разбирателство и добри отношения.
- Чл. 4. Задължение на родителя /настойника/ е да се интересува от мнението на учителите и да се съобразява с тях.
- Чл. 5. Родителят трябва да упражнява контрол и да налага своя авторитет без насилие като зачита детето и спазва основните му права.
- Чл. 6. Родителят възпитава детето чрез личния си пример в дух на уважение, толерантност, инициативност и свободолобие.
- Чл. 7. Родителят трябва да се стреми да решава конфликтите между поколенията спокойно и в контакт с всички членове на училищната общност.
- Чл. 8. Родителят подготвя детето за живота и има една основна морална задача:
  - да създава ценности и да ги предава на следващите поколения.
- Чл. 9. Родителите дължат уважение към труда и личността на педагогическите специалисти. Недопустимо е обсъждането на личностни и професионални качества на педагогически специалисти в присъствието на децата. Недопустимо е разпространението на поверителна информация за педагогически специалисти, други родители, ученици.

Раздел X ОТГОВОРНОСТИ НА УЧЕНИЦИ, РОДИТЕЛИ И УЧИТЕЛИ ПРИ РАБОТА С ИНТЕРНЕТ

- Чл. 1. Да не се дава лична информация и такава за близките и родителите в Интернет.
- Чл. 2. Отговорност на ученици и родители е да определят заедно времето, прекарано в Интернет.
- Чл. 3. Учителите и родителите са задължени да информират децата кои са подходящите за използване сайтове в Интернет.
- Чл. 4. Учениците да знаят, че не трябва да предоставят паролите си на други лица.
- Чл. 5. Учениците се задължават да запазват авторитета и достойнството на своите съученици в Интернет пространството.
- Чл. 6. Учениците трябва да споделят със своите родители и учители проблеми, възникнали в Интернет.

- Чл. 7. Отговорност на учители и родители е да информират децата, че e-mail-и от непознати лица, не бива да бъдат отваряни.
- Чл. 8. Принцип на децата трябва да бъде: „Уважавай всички във виртуалния свят, но се доверявай на тези, които истински познаваш“.

Раздел XI ОТГОВОРНИСТИ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

- Чл. 1. Общественият съвет се задължава да се отнася отговорно и компетентно към своите правомощия, определени от Закона за предучилищното и училищното образование.
- Чл. 2. Общественият съвет има отговорността да води прозрачна и коректна политика спрямо училищната общност на ОУ „Д-р Петър Берон“.
- Чл. 3. При взимане на решения Общественият съвет се задължава да спазва Етичния кодекс на училищната общност към ОУ „Д-р Петър Берон“ и да не накърнява достойнството и авторитета на членовете ѝ.
- Чл. 4. Общественият съвет се задължава да изпълнява своите правомощия само при необходимост и при нарушаване на Етичния кодекс на училищната общност Раздели II, III, VI и VII, от страна на педагогическия и непдагогическия състав на ОУ „Д-р Петър Берон“.
- Чл. 5. Членовете на Обществения съвет изпълняват Правилника за създаването, устройството и дейността на Обществения съвет към ОУ „Д-р Петър Берон“, като в дейността си избягват наличие на конфликт на интереси.

Раздел XII УЧИЛИЩНА КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

- Чл. 1. За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към ОУ „Д-р Петър Берон” – гр. Плевен се създава

Училищна комисия по етика.

(1) Съставът и членовете на Комисията по етика се определя и избира на ПС за срок от три години.

(2) Комисията се състои от 5 члена.

(3) Изпълнението на предходната алинея (1) става в срок до един месец след утвърждаването на Етичния кодекс.

- Чл. 2. Комисията по етика:

(1) Разработва Правилник за дейността си, който се утвърждава на ПС.

(2) Правилникът на дейността на комисията задължително урежда:

1. Реда за събиране на информация и/или приемане на жалби.
2. Сроковете за разглеждане и отговор на жалбите.
3. Реда за налагане на санкции на виновно проявените лица.
4. Регламентира работното време за своята дейност.

- Чл. 3. Всеки заинтересован член на училищния персонал, ученик или родител може да внесе жалба в Комисията по етика.
  - (1) Комисията по етика разглежда постъпилите жалби и се произнася с мотивирано становище най-късно в двумесечен срок от постъпването им.
  - (2) При установено неспазване на този Кодекс комисията прави предложение за налагане на санкция и/или административни мерки по Кодекса на труда.
  - (3) Непроизнасянето в срок се счита за отказ от налагане на санкция.
- Чл. 4. Видове санкции и административни мерки, предлагани от Комисията по етика:
  - морални;
  - по Кодекса на труда.
- Чл. 5. Комисията по етика е задължена два пъти годишно да отчита своята дейност пред ПС на ОУ „Д-р Петър Берон” – гр. Плевен.
- Чл. 6. Персоналът на училището (учители, специалисти, обслужващ персонал) се задължава:
  - да спазва етичните правила, залегнали в този кодекс;
  - отказът или незачитането на Етичния кодекс на училищната общност е основание за освобождаване от училищната длъжност.

Заключителни разпоредби:

1. Правилата на поведение, съдържащи се в този кодекс, са неизменна част от ежедневната работа на служителите в училище.
2. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законността на действията на служителите и защита от неоснователни обвинения.
3. Настоящият Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на развитие и обогатяване и е утвърден със заповед на Директора № РД 12-704/12.09.2022г.